

Samrådsredogörelse – del 1(2)

Del 1 – Synpunkter sammanfattade ämnesvis med
stadsbyggnadskontorets ställningstagande

**Samrådsredogörelse
Detaljplan för del av fastigheten Skarpnäcks gård
1:1 vid kv. Rotorbladet i stadsdelen Skarpnäcks
Gård, Dp 2017-19304****Innehåll**

Innehåll.....	1
Bakgrund.....	3
Förslagets syfte och huvuddrag.....	3
Hur samrådet bedrivits.....	3
Ämnesvisa synpunkter och stadsbyggnadskontorets ställningstaganden.....	3
Allmänt om förslaget och utvecklingen	4
Arkitektur och gestaltning	4
Kulturmiljö	5
Olägenheter för grannar	5
Parker och grönområden	5
Gator och trafik	6
Teknisk försörjning.....	7
Hälsa och säkerhet	8
Miljö- och klimataspekter	9
Övriga frågor	10
Stadsbyggnadskontorets sammanvägda ställningstagande	10
Föreslagna förändringar.....	10

Stadsbyggnadskontoret

Fleminggatan 4
Box 8314
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 27 300
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se
stockholm.se

Sammanfattning

Planens syfte är att möjliggöra uppförandet av en förskola med sex avdelningar i Skarpnäck. Den nya förskolan ska ersätta ett antal förskolor som ligger i bottenvåningar inom Skarpnäck. Planområdet utgörs idag av naturmark som ligger inom Skevrodrets skog.

Planförslaget sändes ut på samråd 2019-04-23 - 2019-06-04. Under samrådet har 27 yttranden inkommit. Flertalet remissinstanser tillstyrker planförslaget och framför synpunkter i sak, framför allt vad gäller miljö och utformning. Många sakägare motsätter sig förslaget och anser att det inte tar hänsyn till områdets naturvärden och att den nya bebyggelsen ligger för nära den befintliga bebyggelsen.

Med anledning av de synpunkter som framförts under samrådet kommer följande frågor att studeras vidare:

- Förskolans placering och gestaltning
- Planområdets utbredning
- Dagvatten och skyfall
- Markförorening
- Naturvärden
- Trafiksituation

Kontoret föreslår att förslaget ändras så att:

- Byggnaden vrids och placeras med långsidan mot Horisontvägen.
- Tomtgränsen mot Brf Läktaren justeras

Stadsbyggnadskontoret bedömer att ovanstående revideringar och kompletteringar innebär en lämplig avvägning mellan olika intressen. Kontorets sammanfattande bedömning är att de inkomna synpunkterna kan hanteras i det fortsatta arbetet.

Samrådsredogörelse – del 1 och del 2 - läsanvisning

Samrådsredogörelsen har delats upp i två delar.

I del 1 redovisas synpunkterna sammanfattade ämnesvis med stadsbyggnadskontorets ställningstagande och förslag till förändringar. Remissinstansers, sakägares och övrigas synpunkter är inarbetade under respektive ämnesrubrik.

I del 2 är synpunkter från remissinstanser, sakägare och övriga sammanställda i sin helhet utan kommentarer.

Bakgrund**Förslagets syfte och huvuddrag**

Planens syfte är att möjliggöra uppförandet av en förskola med sex avdelningar i Skarpnäck. Den nya förskolan ska ersätta ett antal förskolor som ligger i bottenvåningar inom Skarpnäck. Planområdet utgörs idag av naturmark som ligger inom Skevrodrets skog.

Det är angeläget att möta behovet av förskolor i goda lägen. Platsens förutsättningar är goda med befintlig infrastruktur, direkt anknytning till grönområde, placering i ett bostadsområde och med närhet till centrum och tunnelbanestation i Skarpnäck.

Hur samrådet bedrivits

Plansamråd för aktuell detaljplan pågick under perioden 2019-04-23 - 2019-06-04. Information om samrådet skickades ut enligt sändlista till remissinstanser och berörda sakägare enligt fastighetsförteckningen. Samrådsförslaget visades i Tekniska Nämndhuset, i Planförslaget visas under tiden 23 april – 4 juni 2019 i Fyrkanten, Tekniska nämndhuset, Fleminggatan 4 samt på stadsbyggnadskontorets hemsida, www.stockholm.se/detaljplaner. Annons om samråd och samrådsmöte publicerades i lokaltidningen Mitt i Hammarby 2019-04-23. Samrådsmöte i form av öppet hus hölls 2019-05-20 Samrådsmöte i form av öppet hus kommer hållas den 20 maj 2019 kl. 17.00–19.00 i Skarpnäcks kulturhus, Skarpnäcks allé 25, Skarpnäck där ca 25 personer närvarade.

Ämnesvisa synpunkter och stadsbyggnadskontorets ställningstaganden

Nedan redovisas ämnesvis de synpunkter som inkom under samrådet. Stadsbyggnadskontorets kommentarer och ställningstagande redovisas i kursiv stil efter varje ämne.

Allmänt om förslaget och utvecklingen

Länsstyrelsen bedömer att förslaget inte strider mot de intressen som Länsstyrelsen har att bevaka enligt 11 kap. 10 § PBL under förutsättning att synpunkter gällande miljökvalitetsnormer för vatten, buller, förorenad mark samt översvämningsrisk beaktas.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltning anser att det är positivt att en ny modern friliggande förskola kan byggas på Skarpnäcksfältet, då förvaltningen är i stort behov av att ersätta äldre förskolor inrymda i flerfamiljshusens bottenvåningar. Även miljö- och hälsoskyddsnämnden (MHN) är positiv till att ersätta befintliga förskolor då förslaget ger bättre förutsättningar för förskoleverksamheten.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Framtagna utredningar kommer att kompletteras och uppdateras inför granskning utefter remissyttranden från Länsstyrelsen gällande miljökvalitetsnormer för vatten, förorenad mark samt översvämningsrisk.

Arkitektur och gestaltning

Skarpnäcks stadsdelsförvaltning föreslår att möjligheten att skjuta förskolans placering västerut studeras vidare, likaså byggnadens volym och takets utformning.

Skönhetsrådet tillstyrker förslag till detaljplan med erinran om att volymuppbyggnaden bör studeras om och att byggnaden bör få ett eget fasadmaterial som inte inspireras av Skarpnäcks tegel. Rådet önskar också att bullerplanket omstuderas.

Några boende är skeptiska till de färger och material som planförslaget visar och anser att de inte harmoniserar med omgivningen.

Skönhetsrådet skulle gärna se att SISAB förbereder för/möjliggör solcellspaneler på taket i en form som inte bygger nya volymer utan som kan integreras i taklandskapet på ett för byggnaden fördelaktigt sätt.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Byggnaden vänds upp med långsidan mot Horisontvägen. Byggnadsvolym samt färg- och materialval kommer att utredas vidare i det fortsatta planarbetet.

Krav på solpaneler är inget som regleras i en detaljplan. Däremot är det inom föreslagen detaljplan möjligt att installera solpaneler.

Kulturmiljö

Fornlämningar

Länsstyrelsen föreslår att den övriga kulturhistoriska lämningen RAÄ-nr 263:2 (stridsvärn) som finns inom planområdet dokumenteras innan det tas bort. Stockholms stadsmuseum delar Länsstyrelsens synpunkt.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Fornlämningen kommer dokumenteras innan den tas bort i samband med genomförandet av detaljplanen.

Olägenheter för grannar

Många boende i Brf Läktaren anser att den planerade bebyggelsen kommer att påverka deras livskvalitet negativt. Boende påpekar att den planerade förskolan ligger för nära deras hus och att insyn, skuggning, försämrad utsikt, ljud från förskolan kommer att uppstå om planförslaget byggs. De menar att detta kommer att försämra boendekvaliteten och dra ner värdet på deras lägenheter.

Flera boende anser att tomtgränsen mot Brf Läktaren bör hanteras bättre så att barnens samt boendes behov tillgodoses. Några boende har kommit in med alternativa förslag som de tycker skapar bättre förutsättningar för utförandet av förskolan och kvaliteten för både barn och boende.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Byggnaden vänds upp med långsidan mot Horisontvägen. Risker för insyn och skuggning bedöms därav minska väsentligt.

Tomtgränsen mot Brf Läktaren kommer justeras till granskningen.

Parker och grönområden

Flera boende anser att denna plats är en viktig grönyta för djurliv och en rekreationsyta för boenden i närheten och konstaterar att många använder platsen som deras "vardagsrum".

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Planområdet har efter samrådet minskat för att minska olägenheter för grannar samt för att spara naturmark. Stadsbyggnadskontoret

bedömer att det kommer finnas gott om grönytor i området även efter planens genomförande. Förskolegården kommer att vara tillgänglig då förskolan är stängd under kvällstid och helgdagar.

Gator och trafik

Biltrafik

Trafikkontoret anser att det bör förtydligas hur ökade trafikflöden som genereras av den nya förskolan i planbeskrivningen hanteras.

Flera boende befarar att trafikförhållandena kommer försämrats i området eftersom det är många som kommer att använda bil för att lämna och hämta sina barn vilket skapar behov av parkeringsplatser och angöringsytor.

Gång- och cykeltrafik

Trafikkontoret anser att det är positivt att befintliga gång- och cykelvägar inom området inte påverkas av planförslaget.

Trafikkontoret anser också att det bör framgå antal cykelparkeringsplatser för förskolan.

Kollektivtrafik

Trafikkontoret är positivt till att förskolan kommer att ligga relativt nära en kollektivtrafikknutpunkt, det ger ökade möjligheter för föräldrar att promenerar med sina barn till förskolan. Trafikkontoret anser att det bör redovisas att busstrafiken längs Horisontvägen inte kommer påverkas av lastplatsen till den planerade förskolan.

Några boende är skeptiska till att föräldrar kommer att använda kollektivtrafik för att lämna och hämta sina barn och anser att många kommer att köra sina barn med bil.

Tillgänglighet

Trafikkontoret anser att det bör framgå i planbeskrivningen att det är byggaktören som ansvarar för att anordna den tillgängliga parkeringsplatsen för rörelsehindrad på gatumark.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Trafiksituationen utreds vidare i den fortsatta processen.

Antal cykelparkeringar kommer att beskrivas i planbeskrivningen.

Ansvarsfrågan kring parkeringsplatsen för rörelsehindrad kommer att beskrivas i planbeskrivning.

Teknisk försörjning

Vattenförsörjning, spillvatten

Stockholm Vatten och Avfall (SVOA) önskar att detaljplanen utökas med ett u-område som innefattar Stockholm Vatten och Avfalls platsgjutna nerstigningsbrunn som ansluter till närliggande tunnel.

Energiförsörjning

Skarpnäcks stadsdelsnämnd önskar att möjligheten för produktion av värme och el via solpaneler ska prövas och utredas i det fortsatta planarbetet.

Avfallshantering

Stockholm Vatten och Avfall (SVOA) efterfrågar en utredning gällande maskinell hantering och noterar att insamlingssystem behöver komplettera varandra. SVOA påminner om att alla verksamheter som riskerar att släppa ut mer fett än vad normalt hushållsavloppsvatten innehåller måste ha en typgodkänd fettavskiljare installerad för att förhindra att fett släpps ut i avloppsnätet. SVOA noterar också att riktlinjerna kring kärthantering som finns i Projektera och bygg för god avfallshantering ska följas.

Räddningstjänst

Storstockholms brandförsvär (SSBF) önskar att byggnaden planeras på ett sådant sätt att åtkomlighet för höjdfordonen mot byggnadens fasad skapas. Detta då dessa fordon ofta används i släckningsarbete vid bränder i denna typ av verksamhet. SSBF noterar att vid en verksamhet med förskola ska räddningstjänstens stegutrustning inte användas för utrymning enligt Boverket byggregler. SSBF rekommenderar fortsatt samverkan kring frågorna

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Plankartan kompletteras med u-område enligt synpunkter från SVOA.

Avfallshanteringen och utrymningsfrågan studeras vidare i den fortsatta processen.

Hälsa och säkerhet

Buller och vibrationer

Länsstyrelsen anser att om det inte är möjligt att nå riktvärdet 50 dBA inom hela förskolegården bör staden eftersträva att underskrida detta värde på en så stor del av gården som möjligt.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden (MHN) är positiv till att bullerplank uppförs mot Horisontvägen för att tillskapa en tystare gårdsmiljö. MHN föreslår ändring i planbestämmelsen för bullerplank till att bullerplank ”ska” uppföras, då bullerplank är en förutsättning för att säkerställa en god ljudmiljö på förskolegården.

Förorenad mark

Länsstyrelsen och Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att föroreningssituationen bör utredas ytterligare och att hela planområdet behöver provtas inför granskningsskedet eftersom den utförda miljötekniska undersökningen har utförts på en begränsad del av fastigheten och en kvicksilverförorening har påträffats i det ytliga jordlagret.

Risk

Länsstyrelsen kräver en beskrivning om hur den förorening som har påträffats inom planområdet ska hanteras. Länsstyrelsen anser att en riskbedömning kan komma att behöva tas fram för att visa på eventuella risker inom planområdet.

Översvämningsrisk

Länsstyrelsen vill att i det fortsatta planarbetet redovisas, utifrån utredning eller kartering, vart skyfallsvattnet tar vägen och ansamlas vid ett 100-års regn vid planerad bebyggelse.

Länsstyrelsen noterar att inom planområdet finns en lågpunkt och i det fortsatta planarbetet behöver kommunen tillse att inget vatten blir stående på förskolegården. Länsstyrelsen anser att staden behöver tydliggöra vilka eventuella skyddsåtgärder som behövs i planbeskrivningen och tillföra eventuella bestämmelser på plankartan.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Byggnaden vänds upp mot Horisontvägen. Detta bedöms påverka bullernivån positivt på gården. Bullerutredningen kommer till granskningen uppdateras i enighet med det justerade bebyggelseförslaget.

Föroreningssituationen och översvämningsrisken vid skyfall kommer utredas ytterligare till granskningen och beskrivas i planbeskrivningen och eventuella planbestämmelser tillföras plankartan.

Miljö- och klimataspekter

Naturvärden

Skönhetsrådet anser att placering av en förskola på naturmark som ligger inom stadens habitatnätverk för eklevande arter samt har en viktig funktion för groddjur m.m. är problematisk. Länsstyrelsen anser att det kan vara aktuellt att utföra en naturvärdesinventering med fokus på främst groddjur samt en som fokuserar på eklevande arter.

Länsstyrelsen anser att kommunen bör klargöra om trädraden/allén längs med Horisontvägen omfattas av biotopskyddsbestämmelserna samt utreda om åtgärden riskerar att skada naturmiljön inom biotopen.

Länsstyrelsen lyfter att planområdet berör ett område med skyddsvärd trädmiljö och att hänsyn bör tas till den värdefulla trädmiljön och dess enskilda träd. Länsstyrelsen anser att det även bör framgå att om marklov medges för fällning av n1-märkta träd om de ska ersättas med nytt träd av samma träslag.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden är positiv till att träd skyddas i planen med planbestämmelse och att växtval vid nyplantering utgår från platsens förutsättningar för att främja biologisk mångfald och andra ekosystemtjänster. MHN föreslår att nedtagna träd placeras ut i närområdet ur naturvårdssyfte.

Skönhetsrådet önskar att inte bara träd skyddas inom planområdet utan att också de gröna värdena stärks på olika sätt. Rådet anser att planförslaget inte medför något som avser förbättra eller faktiskt kompensera de naturvärden som försvinner när förskolan byggs.

Stadsdelsnämnden noterar att slutlig placering av förskolebyggnaden ska samspela med de väl uppvuxna träd som finns inom planområdet.

Några boende anser att bevarande av naturvärden är det absolut viktigaste.

Miljökvalitetsnormer för vatten

Länsstyrelsen anser att i samband med förekomst av markföroreningar behöver utredning av saneringsbehovet ta hänsyn till utsläpp till vatten.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

En naturvärdesinventering och markmiljöundersökning tas fram och möjligheten till grönkompensation utreds i det fortsatta planarbetet

Några träd kommer behöva tas ned för att möjliggöra förskolan. Värdefulla träd som är möjlig att spara n1-märks. Vidare studier av hur trädrad/allé längs med Horisontvägen påverkas av förslaget samt om den omfattas av biotopskyddsbestämmelserna ska göras.

Övriga frågor**Barnperspektiv**

Länsstyrelsen hänvisar i deras rådgivande synpunkter till Boverkets och Moviums rapport Gör plats för barn och unga! En vägledning för planering, utformning och förvaltning av skolan och förskolans utemiljö (2015). Där redovisas att friytan per barn i förskola bör vara 40 kvm. Det framhålls även att den totala storleken på friyta bör överstiga 3000 kvm.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

I planförslaget får förskolegården cirka 20 kvm friyta per barn. Stadsbyggnadskontoret bedömer att friytorna för förskolan är acceptabla då ligger i direkt anslutning till natur och park. I planområdets direkta anslutning planeras en större lekpark som kan användas som komplement till förskolegården.

Stadsbyggnadskontorets sammanvägda ställningstagande

Från de inkomna synpunkterna har intressekonflikter mellan konsekvenser för befintlig bebyggelse gällande insyn, skuggning, och försämrad utsikt och behovet att tillskapa en ny förskola med kvalitativ utemiljö kunnat identifieras. Även konflikter mellan naturmiljö och den nya bebyggelsens placering har identifierats.

Föreslagna förändringar

Med anledning av de synpunkter som framförts under samrådet kommer följande frågor att studeras vidare:

- Förskolans placering och gestaltning

- Planområdets utbredning
- Dagvatten och skyfall
- Markförorening
- Naturvärden
- Trafiksituation

Kontoret föreslår att förslaget ändras så att:

- Byggnaden vrids och placeras med långsidan mot Horisontvägen.
- Tomtgränsen mot Brf Läktaren justeras

Stadsbyggnadskontoret bedömer att ovanstående revideringar och kompletteringar innebär en lämplig avvägning mellan olika intressen. Kontorets sammanfattande bedömning är att de inkomna synpunkterna kan hanteras i det fortsatta arbetet.

Karin Stenqvist
tf planchef

Sandra Öhrström
stadsplanerare